

Nicolae VASILE

Retroroman (19)

De mic, de când aveam o oarecare forță să fac ceva util pe lume, eram implicat de tata în munci de tot felul: mergeam în pădure la adunat lemne pentru uzul propriu și pentru vânzare; mergeam la arat, la semănat, la prășit, la rărițat etc., unde duceam calul de căpăstru să meargă pe unde trebuia, dădeam mâncare calului etc.; mergeam la cazanul unde se făcea țiuca, unde căram căldări cu borhot, căram lemne, dădeam la manivelă etc.

Acest din urmă loc avea să-mi inspire preocuparea de de bază a vieții mele. Când nu aveam altceva de făcut, stăteam pe malul apei, unde o roată mare, de câțiva metri diametru, care avea pe exterior niște pale, pe care din două în două erau prinse cutii de conserve ce se umpleau cu apă din râu. Acestea, prin rotire, ajungeau în partea de sus de unde se vărsau într-un jgeab care conducea apa rece într-un rezervor mare în care se afla o serpentine unde care aburul supraîncălzit condensa și dădea naștere firavei înlănțuiri de picături a multdoriei țiuci. Numai cine vede cum se face poate aprecia valoarea fiecărei picături. La un moment dat, uriașa roată a dispărut din peisajul aferent cazanului, locul acesteia fiind luat de o construcție mult mai mică, ce aveam să aflu că era o pompă acționată de un motor electric. Acel motor înlocuia de fapt roata cea mare, singurul lucru care trebuia făcut era să-l bagi în priză. De atunci, tinta vieții mele devenise să învăț și să-mi explic ce se întâmplă acolo, cum poate ceva atât de mic să producă o forță atât de mare.

În școala primară n-am învățat nimic, în școala generală, la fel, în liceu învățam mai mult despre electricitate, dar nimic despre motoarele electrice, nici măcar în acele note de subsol scrise cu litere mici în manualul de fizică din clasa a XI-a. Când am părăsit ideea de a da la medicină și să fac Electrotehnica, am avut în cap tot aceasta, dar nici aici nu am aflat nimic despre motoarele electrice în primii doi ani. Abia în anul al III-a, în cadrul unei specializări, pe care am ales-o pe nerăsuflăte, am ajuns unde trebuia. De atunci, de motoare electrice m-am ocupat în aproape toată viața mea profesională.

Parcursul acesta nu a fost chiar așa de linear, pentru că toată viața mea școlară s-a întrețesut cu cea medicală. În anul 1967, în ziua de Paște, pusesem la cale, cu alți băieți de aceeași vârstă, să mergem în curtea școlii pentru o partidă de fotbal. Atunci, așa a fost să fie, am primit o lovitură zdravănă în gleznă, de la Viorel al lui milițianu. Aceasta s-a concretizat, pentru început, cu o vânătăie și nimic maim ult, dar din a doua zi au apărut niște dureri groaznice. Babele satului au intrat în acțiune, concluzia a fost să mă calce pe locul cu pricina o femeie care a născut gemeni. Nu a avut niciun effect. Pasul doi a fost să se apeleze la felcerul satului, mai mult decât atât nu exista acolo, care mi-a dat să iau Lizadon, aveam să aflu mai târziu că era bun pentru dureri de stomac. Evident, la picior nu a făcut nimic bun. A urmat mersul la Spitalul din Găești, unde mi-au pus o cismă gipsată, fără a sta prea mult pe gânduri. Doctorul Robache era foarte grăbit să nu piardă

trenul. Era navetist, ca mai toți doctorii de acolo. Era foarte cald, nici nu au pus vată suficientă și ajunsese ca gipsul să atingă direct partea aceea vânătă. M-au trimis acasă unde am rezistat doar o zi. Durerile devenind insuportabile, m-am întors la Găești. Eram aproape inconștient. M-au dus direct în Sala de operații. Cu o anestezie sumară, un jet de lichid rece aplicat pe locul dureros, un doctor aflat acolo mi-a înfipt bisturiul în gleznă de unde a tășnit puroiul până în tavan. Am simțit o mare ușurare pe moment, dar lucrurile erau departe de a se fi rezolvat. Piciorul era negru până pe la jumătatea gambei, era cangrenă. Cu multe antibiotice părea că se ameliorează durerile, dar probabil analizele nu erau bune. Doctorii vorbeau de amputare, ceea ce a ajuns și la urechile unui pădurar aflat acolo pentru că fusese bătut de cei prinși la furat lemne. Acesta i-a spus lui tata despre ce auzise, care, la vizita de duminică, m-a furat pur și simplu din spital și m-a dus la Pitești la sora noastră cea mai mare, Maria.

Ea era la Școala de asistente medicale, unde-l avea profesor pe doctorul Paul Popescu, șeful Secției de ortopedie. Șase luni am stat acolo pe tratament general, urmând ca după localizarea infecției să mă opereze. M-a operat prin perioada sărbătorilor de iarnă și totul a decurs bine până la zilele acelea libere dintre Crăciun și Anul Nou. Atunci, pansamentele nu au mai fost schimbate regulat și am ajuns iar la o suprainfecție chiar în locul operației. Era prima zi a lui 1968, piciorul se înnegrise, se umflase și durerile erau de nesuportat. Am ajuns iar în Sala de operații și, fiind zi liberă, erau acolo doar doctorul de gardă și o asistentă. A fost chiar mai rău ca la Găești, de data asta nu au avut nici măcar acel jet rece. Doctorul mi-a dat să strâng în dinți un prosop timp în care mi-a înfipt iar un bisturiu în gleznă. După eliminarea puroiului, faptul că el umbla cu bisturiul prin acea rană deschisă nici nu mai conta ca durere. Doamne, cum se obișnuiește omul cu durerea și cum își crează el false bucurii că o durere este mai mică decât alta!

A trecut și asta și la scurt timp am plecat și din acel spital la sugestia unui doctor, nou venit acolo, Raul Dorian. El se transferase de la Sanatoriul din Eforie Sud și cunoștea faptul că la Sanatoriul de boli osoase din Mangalia există școală de la clasa I-a până la a XII-a. A făcut demersurile necesare și m-am mutat acolo. Dacă aș fi rămas la Pitești, aș fi pierdut școala.

Când astrele nu se aliniază toate merg din rău în mai rău. Sanatoriul din Mangalia avea școală, dar în pavilionul respectiv ajungeai doar după o perioadă de carantină care ținea trei săptămâni. Iar ghinion, în ultima zi de carantină a venit acolo un copil bolnav de rujeolă, ceea ce însemna că se bloca totul și nu mai ieșea nimeni până nu făceam toți boala. Am făcut-o și eu, dar între timp trecuseră alte trei luni, adăugate la primul trimestru pierdut la Pitești. Mai aveam din clasa a VII-a doar un trimestru, al treilea, cel mai scurt.

Când m-am mutat acolo unde se făcea școală, stăteam în salonul cu clasa respectivă, la un loc cu cei care ar fi trebuit să-mi fie colegi și asistam la orele lor. Eu citisem tot timpul din manualele de clasa a VII-a pe care le aveam de la frații mai mari. La un moment dat, profesoara de biologie Elena Câșlaru, a pus o întrebare la care nimeni nu a știut să răspundă. Din instinct, am ridicat mâna, dar

am retras-o imediat. Dânsa a observat gestul și m-a întrebat, intrând în amănunte în pauza următoare. Mi-a promis că va face eforturi să obțină aprobările să pot recupera în trimestrul al treilea și celelalte două trimestre pierdute. Și a reușit. A încercat întâi la Inspectoratul școlar din Constanța, care a mers mai departe la Minister. În final s-a aprobat. A fost o perioadă de coșmar. Am dat 12 teze și multe lucrări de control din materia pentru trimestrele precedente. Am trecut un an școlar într-o lună și jumătate.

În clasa a VIII-a am avut o altă întâlnire memorabilă, cea cu profesorul de matematică Heni Ignat. Un neamț de prin preajma Aradului care se rătăcise prin Mangalia. Preda, precum și alți profesori, atât la liceul din sanatoriu cât și la cel din oraș. Speriasse toți părinții din zonă cu notele proaste date odraslelor, dar le trecea când intrau la facultate toți elevii din clasa lui, inclusiv cei cu note de cinci. Era un tip foarte exigent, dar plin de umor. Nu puteai să te superi pe el. De la el a început să-mi placă matematica. Din păcate, în anii următori nu a mai predat la clasa mea.

La sfârșitul clasei a VIII-a a urmat examenul de admitere la liceu, care pentru mine a fost o formalitate. Primul an de liceu a fost unul lejer, din punctul de vedere al școlii, dar vacanța care a urmat mi-a adus un șoc existențial fără seamăn. Chiar dacă, probabil ca mulți alți băieți, totdeauna aveam în suflet în secret o iubită, atunci a fost cu totul altceva.

Vera Marinescu, elevă la un liceu pedagogic din București, venise în timpul verii pentru un stagiul de trei săptămâni la sanatoriu, pentru așa-zisa cură heliomarină. Fusesse bolnavă în copilărie și făcea tratament de stabilizare. Am cunoscut-o pe plajă. Era blondă cu ochii negrii, cu un aspect de păpușă, un corp splendid și o voce blândă. A fost o dragoste la prima vedere. După plecarea ei de acolo, eu rămânând în continuare, litoralul parcă rămăsese fără soare. A urmat o perioadă de intense corespondență. Nu erau mijloacele de comunicare de azi. Cred că ne scriam zilnic.

Când am început școala, clasa a X-a, din durerea absenței sale, am găsit calea refugiului în matematică și fizică. Am început să rezolv probleme pentru Gazeta Matematică, iar în fizică am întâlnit un alt refugiat, tânărul profesor Herman Farkaș, care abia absolvise facultatea la Cluj-Napoca. Era singur, soția sa cu un an mai tânără, rămăsese pentru încă un an de studiu. Era foarte disponibil și, văzând că mă interesează, stătea cu mine până seara târziu, pregătindu-mă pentru olimpiadă. Își pusese în gând să mă ducă cât mai sus în acest concurs. A organizat întâi o fază locală, chiar în sanatoriu, pe care am câștigat-o ușor. Apoi lucrurile s-au complicat, pentru că participarea la faza județeană presupunea ieșirea din spital și transportul la Constanța. S-a zbatut foarte mult. Îmi amintea de eforturile profesoarei Câșlaru pentru câștigarea clasei a VII-a. În final, a reușit. Am mers la olimpiada județeană unde am terminat toate subiectele în două ore, din cele trei avute la dispoziție. M-am calificat la nivelul național, unde speram să merg de la Găești, pentru că în ultimul trimestru ieșisem din sanatoriu fiind într-o fază mai bună a bolii. Mă transferasem la Liceul din Găești. Aici nu am nimerit un

profesor bun la fizică, în schimb, l-am întâlnit pe Ilie Nicolae, un alt profesor remarcabil de matematică, a cărei relație o păstrez și în prezent.

Relația cu Vera continua, dar Dumnezeu nu ne voia împreună, nu reușeam deloc să ne vedem, totdeauna intervenea ceva împotriva. În vacanță am mers acasă, la Ludești, pe un fond de supărare excesivă. Ratasem Olimpiada Națională de Fizică, cei de la județul Dâmbovița nefăcând demersurile necesare, nefiind calificat în numele lor, iar întâlnirea cu Vera devenea tot mai îndepărtată. Ajunsesem la gânduri suicide. Ca să-mi revin psihic am mers cu tata la o nuntă unde ne-am îmbătat amândoi stricând astfel și relația cu maică-mea. Și pentru ca soarta să-mi pună capac, a revenit și infecția de la picior, trebuind să mă întorc urgent la Mangalia, unde am stat până la sfârșitul liceului. Am făcut o pauză de vreo lună în care am ieșit din sanatoriu să dau examen de admitere la facultate. Am intrat dar nu știam ce o să urmeze din punctul de vedere al sănătății.

Cu Vera m-am întâlnit abia la începutul primului an de facultate, în Grădina Botanică din București, aproape ca doi străini. Îmi spunea că terminase liceul pedagogic și o repartizase undeva prin județul Ialomița, unde se pregătea să plece.